

Державне некомерційне підприємство «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»

**ЗВІТ
про наукову діяльність
за 2025 рік**

Науково-дослідна робота у 2025 році

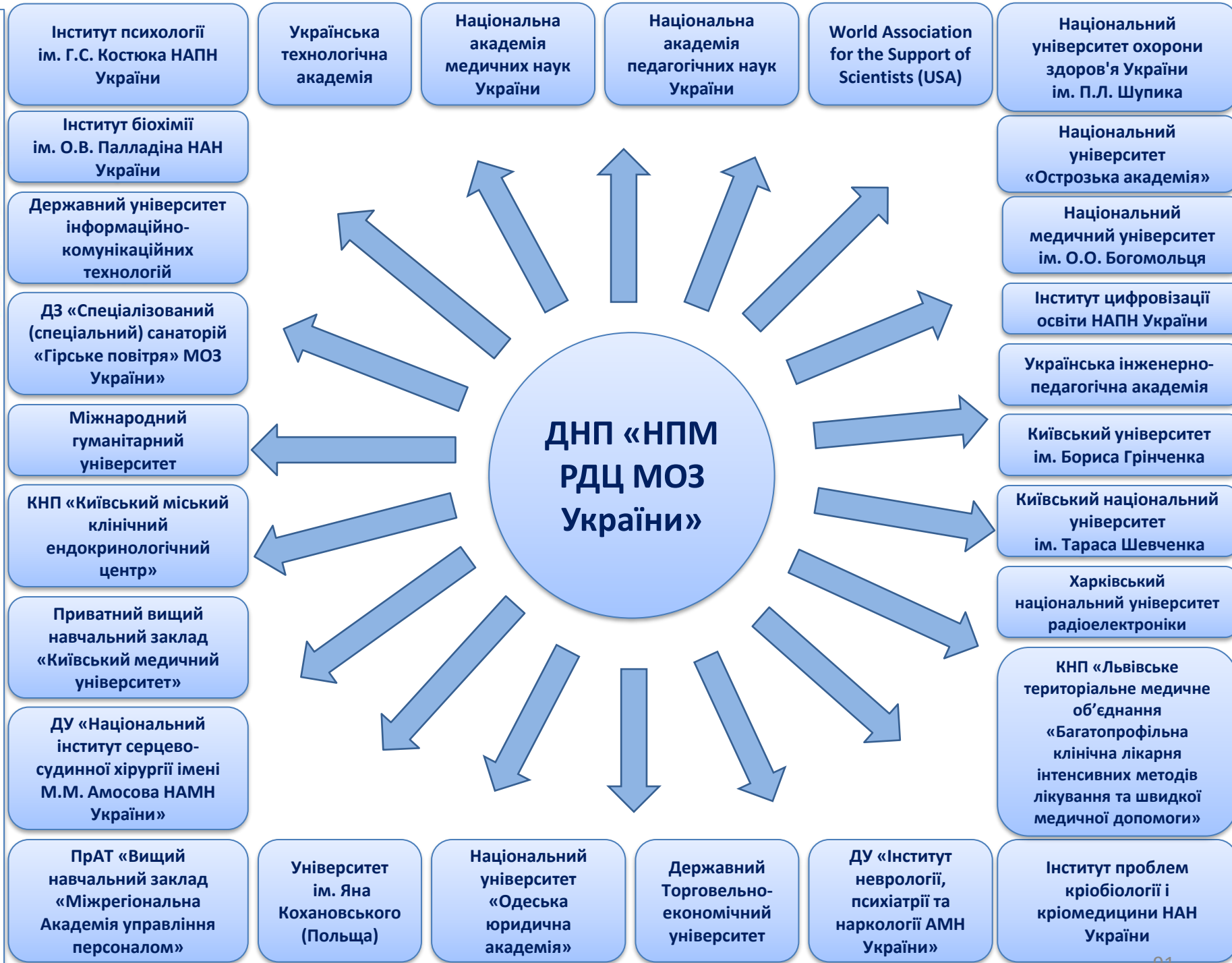
Прикладна науково-дослідна робота за рахунок коштів держбюджету*

«Методологічні засади короткострокової реабілітації й абілітації дітей та підлітків, які зазнали гострого стресу під час війни».

Термін виконання – 2023-2025 рр.,

№ держреєстрації – 0123U100337.

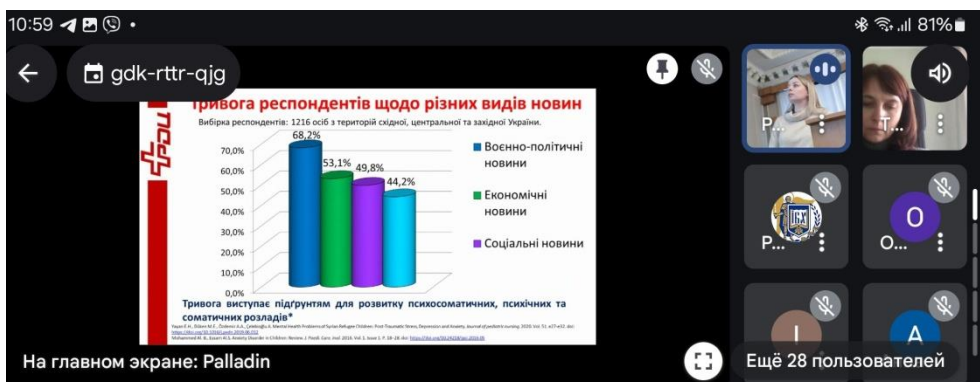
* Згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 6 лютого 2025 року № 208 «Про затвердження Переліку наукових досліджень і розробок, які виконуватимуться у 2025 році за рахунок коштів державного бюджету», наказу Міністерства охорони здоров'я України від 4 березня 2025 року № 364 «Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2025 рік»

Налагодження співпраці та розширення наукових зв'язків у 2025 році

- Договір про співпрацю з Комунальним некомерційним підприємством «Центр первинної медико-санітарної допомоги» м. Торецька (договір № 1 від 01.01.2025).
- Договір про співпрацю з Державним професійно-технічним навчальним закладом «Київське вище професійне училище водного транспорту», м. Київ (договір № 2 від 28.01.25).
- Меморандум про співпрацю та взаєморозуміння з Національним медичним університетом імені О.О. Богомольця, Відділенням психології та спеціальної педагогіки НАПН України, Інститутом спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, Громадською організацією «Асоціація з медичної та психологічної реабілітації» (меморандум від 06.05.2025).
- Додаткова угода № 1 до договору про співпрацю з Національним медичним університетом імені О.О. Богомольця № 3 від 03 квітня 2023 року (додаткова угода № 1 від 06.05.2025).
- Договір про співпрацю з Дитячим закладом відпочинку та оздоровлення «Буковинська Троя» (договір № 9 від 9.09.2025).
- Договір про співпрацю з Державним університетом інформаційно-комунікаційних технологій (договір № 1 від 14.10.2025).
- Договір про співпрацю з Інститутом цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України (договір № 4 від 15.10.2025).

4-го лютого 2025 р. в Актовій залі на науковому семінарі
Інституту біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України було
 заслухано доповідь кандидата психологічних наук, завідувачки
 відділення клінічної психології та вченої секретарки ДЗ «НПМ
 РДЦ МОЗ України» Кабанцевої Анастасії Валеріївни
**«ПСИХОТРАВМА ВІЙНИ:
 ОСОБЛИВОСТІ, НАСЛІДКИ ТА СУПРОВІД»**

У рамках підписаного договору між ДЗ «НПМ РДЦ МОЗ України» та Державним професійно-технічним навчальним закладом «Київське вище професійне училище водного транспорту» про медико-психологічну та стоматологічну допомогу учасникам освітнього процесу 12 лютого 2025 року з керівниками навчальних груп та майстрами виробничого навчання проведено інформаційну зустріч **«Збереження та зміцнення психічного здоров'я дітей в умовах воєнного часу»**, надані відповіді на актуальні питання щодо збереження здоров'я під впливом тривалого стресу та визначено план подальших заходів щодо раннього виявлення проблем психічного здоров'я серед здобувачів освіти.

4 березня 2025 року на базі Національної академії педагогічних наук України відбулось урочисте вручення Дипломів відповідно до Постанови 1-1/1-10 прийнятої на Загальних зборах Національної академії педагогічних наук України 11 лютого 2025 року.

Олега Анатолійовича ПАНЧЕНКА, доктора медичних наук, доктора наук з державного управління, Заслуженого лікаря України, професора **обрано почесним академіком Національної академії педагогічних наук.**

11 квітня 2025 року на базі Міжнародного гуманітарного університету у місті Одеса відбувся Міжнародний науково-практичний форум «Відновлення України: міжгалузевий теоретико-прикладний аналіз та потенціали розвитку»

Співробітники ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» прийняли участь з доповідями за темами **«Травма війни у ментальному вимірі», «Специфіка діяльності клінічного психолога у роботі з дітьми, які зазнали психотравмувального стресу в умовах війни».**

Національна академія педагогічних наук України
Громадської організації «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»
ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр
Міністерства охорони здоров'я України»

WORLD PSYCHIATRIC ASSOCIATION
Advance Psychiatry and Mental Health Across the World

Травма війни у ментальному вимірі
Доповідь на Міжнародний науково-практичний форум «Відновлення України: міжгалузевий теоретико-прикладний аналіз та потенціали розвитку»
Одеса, 11 квітня 2025 року

Панченко Олег Анатолійович
доктор наук з державного управління, доктор медичних наук,
професор, академік НАПН України, Заслужений лікар України,
генеральний директор ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України»,
президент Громадської організації «Всеукраїнська професійна
психіатрична ліга»

© Проф. Панченко О.А., ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», ГО «ВППЛ», 2025

Державне некомерційне підприємство «Науково-практичний медичний
реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»

**Специфіка діяльності клінічного
психолога у роботі з дітьми, які
зазнали психотравмувального
стресу в умовах війни**

11 квітня 2025 року Міжнародний науково-практичний форум «Відновлення
України: міжгалузевий теоретико-прикладний аналіз та потенціали розвитку»

Анастасія КАБАНЦЕВА
учена секретарка,
завідувачка відділення клінічної психології,
кандидатка психологічних наук

Метою проведення форуму є створення платформи для ефективного діалогу науковців, влади, представників бізнесу та громадського сектору для аналізу сучасних викликів, розробки інноваційних концептуальних та прикладних рішень, спрямованих на відновлення України, формування стратегій її стійкого розвитку.

16 квітня 2025 року співробітники закладу прийняли участь у Науково-практичній конференції з міжнародною участю «ІПІП – 2025: Інтернаціональна платформа інтегративної педіатрії»

ПРОГРАМА

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

«IPIP-2025: INTERNATIONAL PLATFORM
FOR INTEGRATIVE PEDIATRICS»

«ІПІП-2025: ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА ПЛАТФОРМА
ІНТЕГРАТИВНОЇ ПЕДІАТРІЇ»

ЯКА ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ ВИДАТНОГО
УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО-ПЕДІАТРА,
АКАДЕМІКА НАМН УКРАЇНИ
ВІТАЛІЯ ГРИГОРОВИЧА МАЙДАННИКА

16 КВІТНЯ 2025

ПЕДІАТРИЧНИЙ ПРАКТИКУМ

- 8:00-8:15 Фільм «Незламні»
- 8:15-8:30 Відновлення психологічної стійкості – ключ для збереження здоров'я дітей України.
Мітюрєва-Корнійко І.О., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ
- 8:30-8:45 Пробиотики при інфекційних захворюваннях.
Крамарьов С.О., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ
- 8:45-9:00 Оптиміальні рішення проблеми лікування ГРВІ у дітей в сучасних умовах.
Мітюрєва-Корнійко І.О., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ
- 9:00-9:15 Сучасні виклики у клінічній практиці при лікуванні гострої респіраторної патології.
Молочек Н.В., ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, м. Київ
- 9:15-9:30 Нові можливості догляду за шкірою пацієнтів з atopічним дерматитом.
Болотина Л.А., Харківський національний медичний університет, м. Харків
- 9:30-9:45 Ефективне лікування акне: турбота про шкіру та зменшення побічних ефектів лікування.
Літвинська Т.О., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ
- 9:45-10:00 Дитяча меланома: складності діагностики дорівнюють важливості профілактики.
Ошвалова О.О., ДНУ «Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини» Державного Управління справами, м. Київ
- 10:00-10:15 Сучасні напрямки дифенційованої антибіотикотерапії у дітей.
Мітюрєва-Корнійко І.О., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ
- 10:15-10:30 Гострі кишкові інфекції у дітей. Особливості перебування в умовах сьогодення. Лікування.
Виговська О.В., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ
- 10:30-10:45 Гострі та хронічні захворювання лімфатичного апарату глотки. Сучасні можливості консервативного лікування.
Мішуке В.В., Вісницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, м. Вінниця
- 10:45-11:15 Міждисциплінарне перехрестя стоматології і педіатрії: рух в одному клінічному напрямку.
Скритник Л.Л., Молочек Н.В., Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, м. Київ

Співробітники ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» представили доповіді за темами:

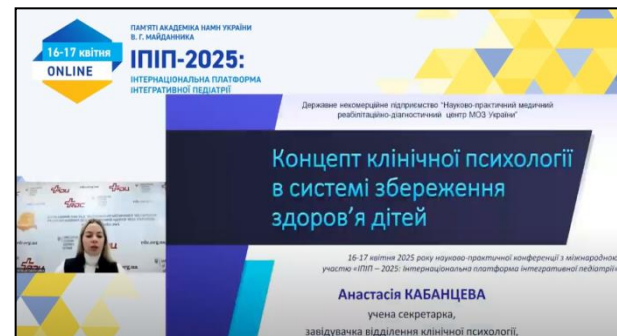
Панченко О.А. «Інформаційна безпека дитини в ментальному вимірі»;

Кабанцева А.В. «Концепт клінічної психології в системі збереження здоров'я дітей»;

Мітюряєва-Корнійко І.О. «Відновлення психологічної стійкості – ключ для збереження здоров'я дітей України»;

Юрінок Н.В. «Комплексний підхід до медико-психологічної реабілітації дітей в умовах воєнного стану»;

Волкова О.П. «Шляхи подолання психотравмуючого досвіду у дітей під час війни».

25 квітня 2025 року до річниці Дня пам'яті ліквідації Чорнобильською катастрофи, співробітники Закладу взяли участь у науково-практичній конференції з міжнародною участю
«Медико-психологічні, екологічні та соціально-економічні наслідки Чорнобильської катастрофи»

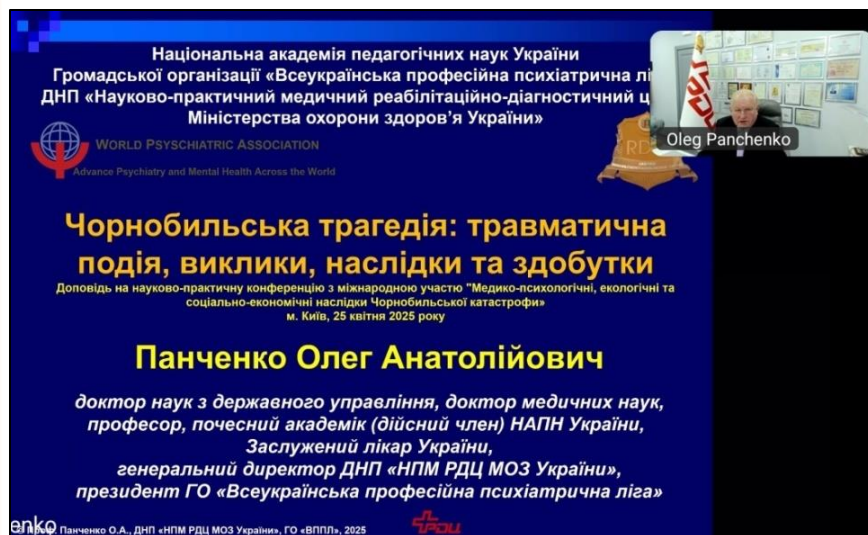

Із доповіддю за темою

«Чорнобильська трагедія: травматична подія, виклики, наслідки і здобутки»

виступив генеральний директор, Заслужений лікар України, професор, почесний академік (дійсний член) НАПН України, доктор наук з державного управління, доктор медичних наук

Олег Анатолійович ПАНЧЕНКО

Національна академія педагогічних наук України
Громадської організації «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»
ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр»
Міністерства охорони здоров'я України

WORLD PSYCHIATRIC ASSOCIATION
Advance Psychiatry and Mental Health Across the World

Чорнобильська трагедія: травматична подія, виклики, наслідки та здобутки

Доповідь на науково-практичну конференцію з міжнародною участю "Медико-психологічні, екологічні та соціально-економічні наслідки Чорнобильської катастрофи"
м. Київ, 25 квітня 2025 року

Панченко Олег Анатолійович

доктор наук з державного управління, доктор медичних наук,
професор, почесний академік (дійсний член) НАПН України,
Заслужений лікар України,
генеральний директор ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України»,
президент ГО «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»

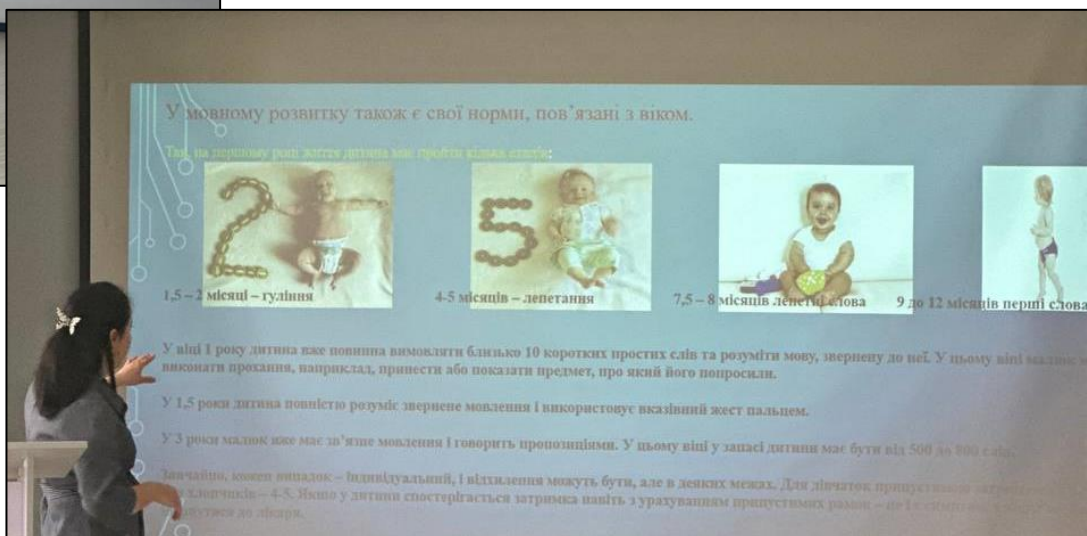
enکو

30 квітня 2025 року співробітниками ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» проведена інформаційна зустріч з фахівцями Приватного закладу освіти «Ірпінська початкова школа «Кембрідж Фемілі»» (м. Ірпінь)

Із доповіддю за темою
«Порушення нейророзвитку.
Сучасний підхід» виступила
Волкова Ольга Павлівна

6 травня 2025 року підписано Меморандум про співпрацю та взаєморозуміння між

Національним медичним університетом імені О.О.Богомольця, Відділенням психології та спеціальної педагогіки НАПН України, ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України», Інститутом спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України та Громадською організацією «Асоціація з медичної та психологічної реабілітації».

Метою Меморандуму вбачається розвиток взаємодії, консолідації науково-освітнього потенціалу для здійснення спільних проєктів, наукових досліджень та освітніх програм.

13 травня 2025 року співробітники закладу взяли участь у Національному форумі «Європейський курс розвитку медичної науки: ефективна участь ЗВО в грантових програмах»

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

HEC-UA

Funded by the European Union

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНИ

Національний форум
«Європейський курс розвитку
медичної науки: ефективна участь
ЗВО в грантових програмах»

13 травня 2025 року

Початок форуму о 10:00

Реєстрація учасників з 09:00

Офлайн - формат

Київ, Україна

Панченко Олег Анатолійович та Кabanцева Анастасія Валеріївна стали членами Наукової ради з проблем захисту і підтримки психічного здоров'я населення України при Відділенні психології та спеціальної педагогіки Національної академії педагогічних наук України (Постанова Президії НАПН України від 15 травня 2025 р., № 1-2/6-120).

20 травня 2025 року відбулося перше засідання Наукової ради. Члени Ради обговорили та прийняли структуру робочих груп, напрямки подальшої роботи щодо вирішення проблем психічного здоров'я та покращення якості життя населення нашої держави.

**21 травня 2025 року проведено робочу зустріч з
адміністрацією Київського вищого професійного
училища водного транспорту
щодо проміжних підсумків спільної роботи за напрямком
зміцнення та збереження психічного здоров'я
здобувачів освіти**

**В умовах стрімких змін, інформаційного навантаження та викликів
сьогодення, надзвичайно важливо забезпечити молодим людям
необхідну підтримку для формування стійкої та позитивної Я-концепції**

30 травня 2025 року
завідувачка відділення
клінічної психології,
кандидатка психологічних
наук **Анастасія КАБАНЦЕВА**
виступила на III Конгресі
«Діти і війна» з доповіддю
«Компетенція клінічного
психолога у вирішенні
проблем психічного
здоров'я дітей», де
представила результати
проведених досліджень та
досвід роботи закладу за
даним напрямком

5 червня 2025 року співробітники закладу прийняли участь у науково-практичній конференції «Українська школа ендокринології». Завідувачка відділення клінічної психології, кандидатка психологічних наук **Анастасія Валеріївна КАБАНЦЕВА** представила доповідь «Особливості психо-емоційного стану пацієнтів з патологією щитоподібної залози».

Особливості психо-емоційної складової в комплексному відновленні здоров'я пацієнта

- ✓ Визначити актуальні психологічні проблеми (наявні страхи та причини тривожності);
- ✓ Окреслити коло впливу;
- ✓ Виявити життєві опори та шляхи опрацювання проблем, що знаходяться в зоні контролю;
- ✓ Посилити мотивацію, віру в себе і власні здібності;
- ✓ Сприяти формуванню нових стратегій поведінки та розвитку життєвого балансу.

Кабанцева Анастасія Валеріївна
кандидатка психологічних наук, завідувачка відділення клінічної психології, вчена секретарка ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України, Київ»

Особливості психо-емоційного стану пацієнтів з патологією щитоподібної залози

ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»

ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»

ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХО-ЕМОЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ ПАЦІЄНТІВ З ПАТОЛОГІЄЮ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ

Кабанцева Анастасія Валеріївна
кандидатка психологічних наук, завідувачка відділення клінічної психології, вчена секретарка ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»

Хазієв Вадим Віталійович
доктор медичних наук, старший науковий співробітник
ДУ «Інститут проблем ендокринної патології ім. В.Я. Данилевського НАМН України»

18 червня 2025 року колектив закладу прийняв участь у міжнародній науково-практичній конференції **«Інноваційні технології - рушійна сила повоєнного відновлення України»**, що проведена на базі Державного Торговельно-Економічного Університету та спільно з Українською технологічною академією.

Генеральний директор та член Академії Олег ПАНЧЕНКО представив доповідь «Травма війни: інноваційні підходи у відновленні людського потенціалу».

Доповідач окреслив особливості травми війни, їх наслідки та навантаження у воєнному та повоєнному суспільстві, а також представив удосконалену концепцію сталого розвитку для України. Також під час проведення конференції було підписано Договір про співробітництво між Державним торгівельно-економічним університетом та Українською технологічною академією.

Національна академія педагогічних наук України
ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр Міністерства охорони здоров'я України»
Громадська організація «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»

ТРАВМА ВІЙНИ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У ВІДНОВЛЕННІ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ
Доповідь на міжнародну науково-практичну конференцію «Інноваційні технології – рушійна сила повного відновлення України»
м. Київ, 18.06.2025

Панченко Олег Анатолійович

Академік НАПН України,
доктор наук з державного управління,
доктор медичних наук, професор,
Заслужений лікар України, генеральний директор ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України», президент ГО «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»

© Академік Панченко О.А., ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», ГО «ВППЛ», 2025

20 червня 2025 року представники Закладу очно та онлайн прийняли участь у засіданні загальноакадемічного міждисциплінарного семінару у галузі природничих наук в Інституті біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України.

З доповіддю «Біологічне і соціальне» виступив директор Інституту соціології НАН України член-кореспондент НАН України професор ГОЛОВАХА Євген Іванович.

24 червня 2025 року спільно з Інститутом соціології НАН України організовано та проведено круглий стіл за актуальною проблематикою «Травма війни: наслідки та виклики». До заходу доєдналися відділення психології та спеціальної педагогіки НАПН України, Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України, факультет психології Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Національна академія педагогічних наук України
Громадська організація «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»

Травма війни

Ознаки та особливості

Панченко Олег Анатолійович

Академік НАПН України,
доктор наук з державного управління,
доктор медичних наук, професор,
Заслужений лікар України

Під час круглого столу учасники обговорили питання щодо ознак та особливостей травми війни, контексти свідомого та несвідомого в травмі, переважні стресові стани населення України, специфіка криз та полікризи.

Доповіді представили:

- генеральний директор ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» **Олег Панченко**;
- учена секретарка ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» **Анастасія Кабанцева**.

Науково-практичний семінар за темою: «Травма війни: ознаки, особливості та наслідки» (м. Київ, 22 серпня 2025 року)

КНП Вашківецької міської ради
«Вашківецька лікарня реабілітації
та паліативної допомоги з
поліклінічним відділенням»
(м. Вашківці, Чернівецька обл.)

КНП «Кіцманська багатoproфільна
лікарня інтенсивного лікування»
(м. Кіцмань, Чернівецька обл.)

30 вересня 2025 року співробітники закладу прийняли участь у **I Всесвітньому конгресі з біоетики**, що відбувся на базі Київського міжнародного університету

9 жовтня 2025 року адміністрація закладу відвідала Навчально-науковий інститут журналістики КНУ ім. Т.Г. Шевченка

Відбулося конструктивне спілкування з директором інституту Юрієм Бондарем, завідувачем кафедри соціальних комунікацій Володимиром Різуном та співробітниками кафедри. У ході зустрічі відбувся обмін досвідом між закладами, висвітлені актуальні наукові напрями кафедри та експериментальні дослідження лабораторії прихованих медіаефектів. Підсумками стали зустріч визначення спільних наукових координат в сферах інформаційної безпеки та збереження психічної здоров'я населення у повоєнні часи.

14 жовтня 2025 року укладено Договір про співпрацю між **ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України»** в особі генерального директора, д.держ.упр., д.мед.н., проф., академіка (дійсного члена) НАПН України, Заслуженого лікаря України **Олега Панченка** та **Державним університетом інформаційно-комунікаційних технологій** в особі ректора Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій, доктора історичних наук, професора **Володимира Шульги**.

Підписаний Договір передбачає розвиток партнерських відносин та об'єднання зусиль задля реалізації спільних наукових, освітніх та інноваційних ініціатив в галузі державного управління та інформаційних технологій підготовки кадрів, а також співдії щодо розробки програмних комплексів для застосування у клінічній психології та реабілітології.

У зустрічі взяли участь співробітники двох закладів.

Від РДЦ – **Валентина Салівон**, медичний директор, к.мед.н;
Анастасія Кабанцева, завідувачка відділення клінічної психологія, вчена секретарка, к.психол.н.

Від ДУІКТ – **Сергій Кондратюк**, помічник ректора, професор кафедри публічного управління та адміністрування, к. політ.н;

Ірина Антипенко, завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування, д.держ.упр.

Продовжуємо налагоджувати активну кооперацію з провідними закладами вищої освіти.

15 жовтня 2025 року укладено Договір про співпрацю між **ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України»** в особі генерального директора, д.держ.упр., д.мед.н., проф., академіка (дійсного члена) НАПН України, Заслужено лікаря України **Олега Панченка** та Інститутом цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України в особі директора, д.педагог.н., проф., академіка НАПН України, Заслужено діяча науки і техніки України **Олега Спіріна**.

Від РДЦ у зустрічі взяли участь: Валентина Салівон, медичний директор, к.мед.н. та Анастасія Кабанцева, завідувачка відділення клінічної психології, вчена секретарка, к.психол.н.

Від Інститут цифровізації освіти НАПН України – Ольга Пінчук, заступник директора з науково-експериментальної роботи, старший науковий співробітник, к.мед.н.

Предметом Договору є взаємодія та співпраця Сторін з метою здійснення дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності щодо розроблення науково-методичних засад цифровізації науки, освіти та практичної діяльності фахівців в галузях медицини та клінічної психології з урахуванням проблемних питань інформатизації та кібербезпеки; створення науково-методичного забезпечення та здійснення інформаційно-аналітичного супроводу використання цифрових ресурсів освітнього, наукового, управлінського, прикладного та ін. призначення; проєктування і використання веборієнтованих інформаційних систем підтримки освітньої, наукової та медико-психологічної діяльності.

Ця ініціатива відкриває нові можливості для науковців обох закладів у межах кіберпростору

5 листопада 2025 року ДНП НПМ РДЦ МОЗ України відвідали директор Навчально-наукового інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, кандидат політичних наук, доцент, заслужений працівник культури України, почесний краєзнавець України, член Національної спілки журналістів України та Міжнародної федерації журналістів - Юрій Бондар; завідувач кафедри соціальних комунікацій Інституту журналістики КНУ ім.Тараса Шевченка, професор, доктор філологічних наук, - Володимир Пізун; Dr. phil. Organizer / Chairman ADAA DALOGUE Media Dialogue Eastern Partnership Wolfgang Ressmann M. A. та учасники міжнародного проєкту «MEDIA - діалог», журналісти з Вірменії, Грузії, Німеччини та України.

У прес-холі було презентовано дослідження Закладу за напрямками: **«Травма війни: понятійний та системний підхід»** та **«Інформаційна безпека дитини у ментальному вимірі»**. Обговорення дослідження виявило високий рівень зацікавленості міжнародних журналістів.

6 листопада 2025 року на базі
ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» здобувачі освіти
Національного медичного університету імені О.О. Богомольця,
за спеціальністю «Психологія» розпочали ознайомлення
зі специфікою виробничої практики з психологічного спостереження

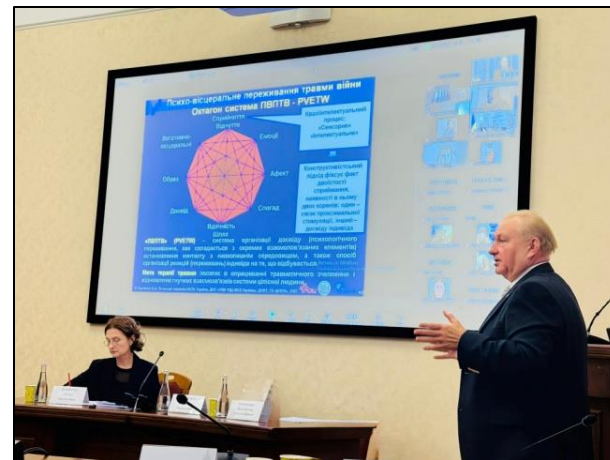
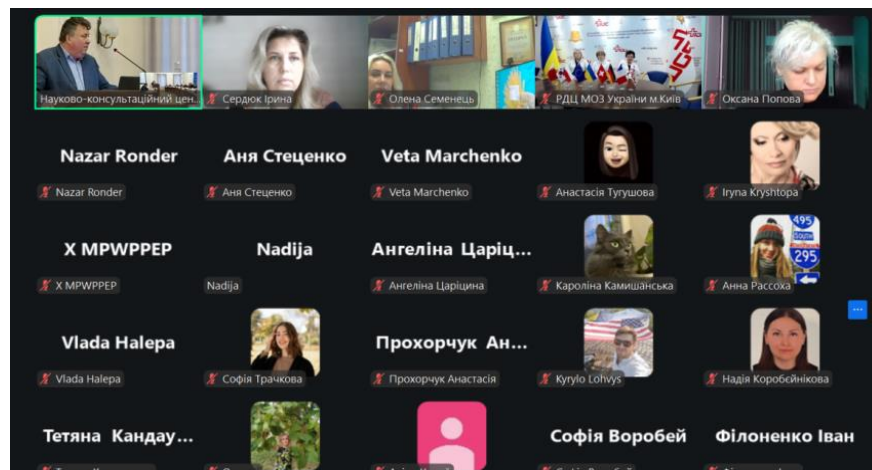
Студенти наповнені
жагою до подальшого
активного вивчення
професійної діяльності
клінічного психолога та
набуття практичних
навичок у цій сфері

7 листопада 2025 року співробітники закладу прийняли участь у X Міжнародній науково-практичній конференції «Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи», що відбулася на базі Київського національного університету ім. Т. Шевченка.

Захід став платформою для обміну досвідом, наукових дискусій та формування нових підходів до розуміння і подолання наслідків травмуючих подій, спричинених війною.

Генеральний директор ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», академік НАПН України, доктор медичних наук, доктор наук з державного управління, Заслужений лікар України, професор **Олег Анатолійович ПАНЧЕНКО** представив пленарну доповідь на виклики сьогодення **«Травма війни: понятійний апарат та системний підхід»**. Завідувачка відділення клінічної психології ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», старша викладачка кафедри загальної та медичної психології НМУ ім. О.О. Богомольця, кандидатка психологічних наук **Анастасія Валеріївна КАБАНЦЕВА** у секційному засіданні представила доповідь **«Клінічна психології в реабілітації травми війни»**.

12-13 листопада 2025 року на базі Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій відбулася I Міжнародна науково-практична конференція «Досягнення, перспективи і ризики впровадження штучного інтелекту у сфері охорони здоров'я України»

12 листопада на пленарному засіданні Олег Панченко, почесний академік НАПН України, доктор медичних наук, доктор наук з державного управління, професор ДУІКТ, Заслужений лікар України, генеральний директор ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» представив фундаментальну доповідь за темою: «Виклики турбулентного сьогодення в застосуванні штучного інтелекту в практику охорони здоров'я».

Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія педагогічних наук України
ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
Громадська організація «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»
Виклики турбулентного сьогодення в застосуванні штучного інтелекту в практику охорони здоров'я

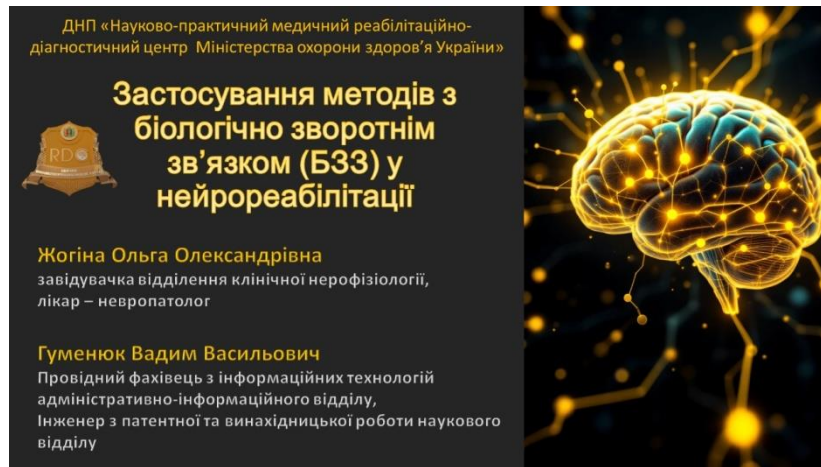
Доповідь на I Міжнародну науково-практичну конференцію «Досягнення, перспективи і ризики впровадження штучного інтелекту у сфері охорони здоров'я України»
м. Київ, 12-13 листопада 2025 року

Панченко Олег Анатолійович

Почесний академік НАПН України,
доктор наук з державного управління,
доктор медичних наук, професор ДУІКТ,
Заслужений лікар України, генеральний
директор, головний науковий співробітник

13 листопада, під час секційного засідання презентувала наукове дослідження «Застосування методів з біологічно зворотним зв'язком (БЗЗ) у нейрореабілітації» Ольга Жогіна, завідувачка відділення клінічної нейрореабілітації ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України».

Співробітники ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» та кафедри публічного управління ДУІКТ взяли активну участь у роботі конференції.

Захід об'єднав учасників із різних регіонів України й кількох європейських країн, ставши важливою платформою для міждисциплінарного діалогу між науковцями, лікарями, розробниками технологій та представниками органів державної влади. Поширення участі наукових та лікувальних установ у подібних заходах є надзвичайно важливим кроком для інтеграції інноваційних технологій у систему охорони здоров'я України.

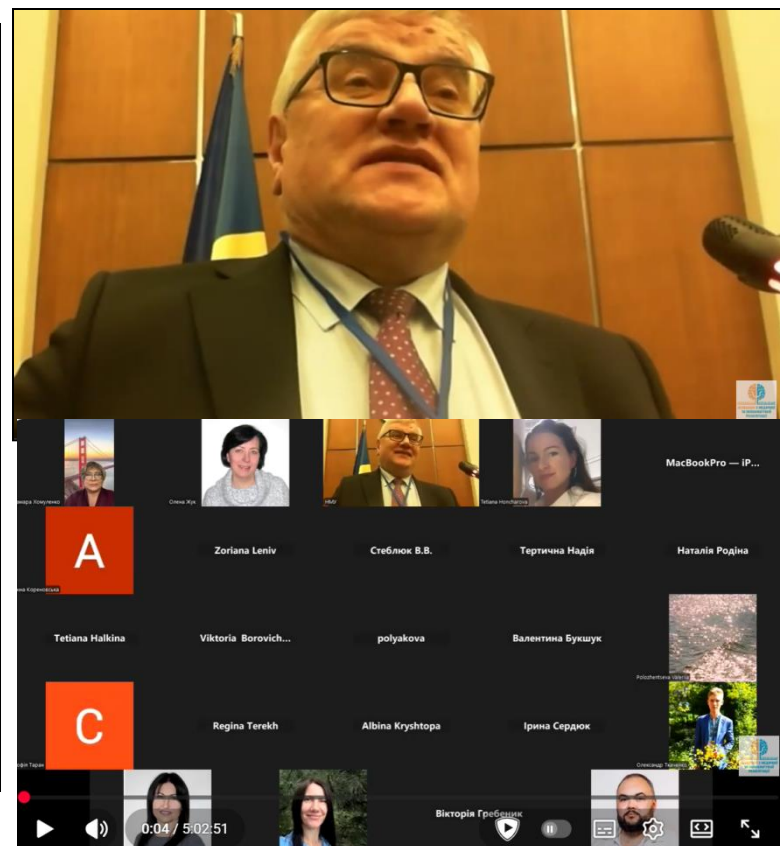
19 листопада 2025 року на засіданні Президії Національної академії наук України почесний академік НАПН України, доктор наук з державного управління, доктор медичних наук, професор, Заслужений лікар України, генеральний директор ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України» Олег Анатолійович Панченко з нагоди 60-річчя урочисто привітав дійсного члена (академіка) НАПН України, доктора педагогічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки, директора Інституту цифровізації освіти НАПН України, Спіріна Олега Михайловича та вручив за вагомий внесок в розбудову науки та медичної практики ювілейну медаль імені Заслуженого діяча науки та техніки України, доктора медичних наук, професора Ігоря Івановича Кутька.

10 грудня 2025 року здобувачі освіти магістерського рівня за спеціальністю С4 «Психологія», напрямок «Клінічна психологія» Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця успішно завершили виробничу практику з психодіагностики в клінічній практиці психолога.

18 грудня 2025 року проведено науково-практичну конференцію з міжнародною участю **«Клінічна психологія: феноменологія, межі, тенденції та перспективи»**. Конференція відбулася на базі провідного закладу медичної освіти - **Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця**. ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» виступив співорганізатором даного заходу.

У ході конференції Панченко Олег Анатолійович, почесний академік НАПН України, доктор медичних наук, доктор наук з державного управління, професор ДУІКТ, Заслужений лікар України, генеральний директор ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України» привітав учасників з початком заходу та представив доповідь **«Організаційно-правові та методологічні засади медико-психологічної допомоги в Україні: динаміка та перспективи розвитку клінічної психології».**

Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія педагогічних наук України
«Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр
Міністерства охорони здоров'я України»
Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій
Громадська організація «Всеукраїнська професійна психіатрична ліга»

**Організаційно-правові та методологічні засади
медико-психологічної допомоги в Україні: динаміка
та перспективи розвитку клінічної психології**

Доповідь на науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Клінічна психологія:
феноменологія, межі, тенденції та перспективи»
м. Київ, 18-19 грудня 2025 року

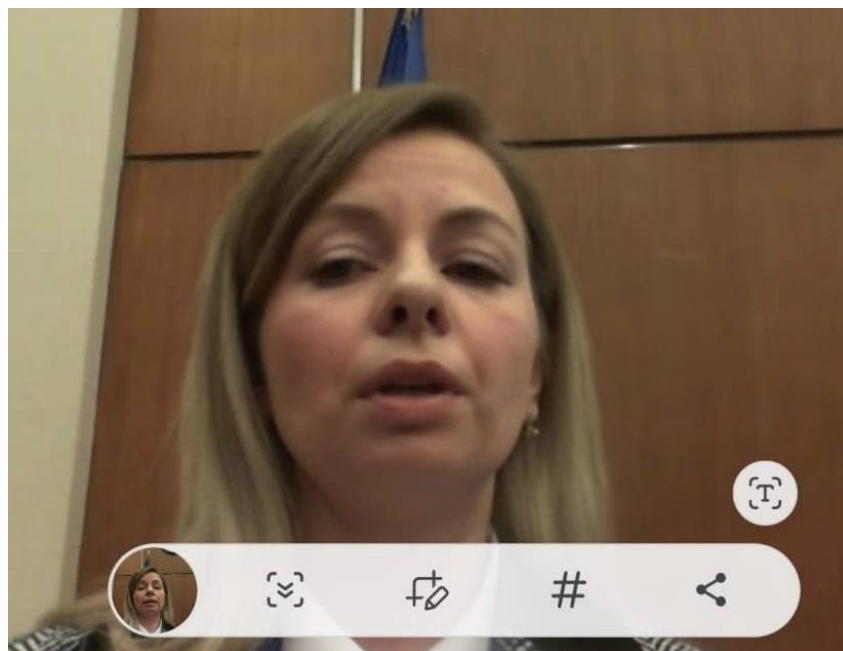
Панченко Олег Анатолійович

Почесний академік НАПН України,
доктор наук з державного управління,
доктор медичних наук, професор ДУІКТ,
Заслужений лікар України, генеральний
директор, головний науковий співробітник

© Панченко О.А. Почесний академік НАПН України, ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», ДУІКТ, ГО «ВППЛ», 2025

Завершила конференцію доповідь Кабанцевої Анастасії Валеріївни, кандидата психологічних наук, завідувачки відділення клінічної психології, ученого секретаря ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», старшого викладача кафедри загальної та медичної психології Національного медичного університету імені О. О.Богомольця

«Професійна ідентичність клінічного психолога: виклики становлення».

Міністерство охорони здоров'я України
ДНП "Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр"
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця

**Професійна
ідентичність клінічного
психолога: виклики
становлення**

18-19 грудня 2025 року науково-практична конференція з міжнародною участю
"Клінічна психологія: феноменологія, межі, тенденції та перспективи"

Анастасія Кабанцева
завідувачка відділення клінічної психології, учена секретарка, старша викладачка кафедри загальної та медичної психології, к.психол.н.

© Кабанцева А.В. ДНП «НПМ РДЦ МОЗ України», НМУ ім. О.О. Богомольця 2025

1

**У 2025 році колективом Центру
підготовлено 28 наукових праць.**

З них опубліковано 24 публікації, а саме

- **2 монографії,**
- **4 статті у виданнях, що індексуються у наукометричній базі Scopus,**
- **7 статей у фахових виданнях,**
- **11 тез у збірниках матеріалів конференції.**

Подано до публікації 4 наукові праці, а саме

- **1 статтю у видання, що індексується у наукометричній базі Web of Science,**
- **1 розділ у колективну монографію,**
- **2 статті у фахові видання.**

17 травня 2025 року

до Дня науки в Україні вийшла в тираж наукова праця

«Психологія турбулентного часу».

Дана монографія присвячена актуальним проблемам турбулентного сьогодення, де час розглядається як полімодальна наукова категорія.

Панченко О.А., Панок В.Г., Кабанцева А.В.

Інформаційна безпека дитини у ментальному вимірі: монографія.

Київ: КВІЦ. 2025. 248 с. ISBN: 978-617-697-178-8,

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17399379>

**ПАНЧЕНКО
ОЛЕГ АНАТОЛІЙОВИЧ**

ПОЧЕСНИЙ АКАДЕМІК (ДІЙСНИЙ ЧЛЕН) НАПН УКРАЇНИ,
ДОКТОР МЕДИЧНИХ НАУК,
ДОКТОР НАУК З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ,
ПРОФЕСОР, ЗАСЛУЖЕНИЙ ЛІКАР УКРАЇНИ,
ПРЕЗИДЕНТ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПСИХІАТРИЧНОЇ
ЛІГИ, ЧЛЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ.
АВТОР ПОНАД 900 НАУКОВИХ ПРАЦЬ.
36 МОНОГРАФІЙ, 4 НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКИ,
12 МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ, 7 ПАТЕНТІВ,
6 АВТОРСЬКИХ СВДОЦТВ.
НАУКОВІ ІНТЕРЕСИ: ПСИХІАТРІЯ, ФІЛОСОФІЯ,
ПСИХОТЕРАПІЯ, КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ, ПСИХОЛОГІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ, НЕЙРОФІЗІОЛОГІЯ,
НЕЙРОРЕАБІЛІТАЦІЯ, РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА АБІЛІТАЦІЯ,
КРІОТЕРАПІЯ, МЕДИЧНА БІОФІЗИКА, КЛІНІЧНА ІНФОРМАТИКА,
ТЕЛЕМЕДИЦИНА, ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ, ОРГАНІЗАЦІЯ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА, ДЕРЖАВНЕ
УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ.
ЗАСНОВНИК ТА ОРГАНІЗАТОР, ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР
РЕАБІЛІТАЦІЙНО-ДІАГНОСТИЧНОГО ЦЕНТРУ МОЗ УКРАЇНИ.

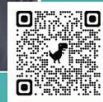
**ПАНОК
ВІТАЛІЙ ГРИГОРІЙОВИЧ**

ДОКТОР ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР, ДІЙСНИЙ ЧЛЕН
(АКАДЕМІК) НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ, ЗАСЛУЖЕНИЙ ДІЯЧ НАУКИ І ТЕХНІКИ УКРАЇНИ,
В.О. АКАДЕМІКА-СЕКРЕТАРЯ ВІДДІЛЕННЯ ПСИХОЛОГІЇ ТА
СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ, ДИРЕКТОР
УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НАПНУ.
АВТОР ПОНАД 380 НАУКОВИХ ПРАЦЬ В ГАЛУЗІ ПРИКЛАДНОЇ,
ЗАГАЛЬНОЇ, СОЦІАЛЬНОЇ І ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ СЕРЕД ЯКИХ:
17 МОНОГРАФІЙ (4 ОДНООСІБНО); 22 ПІДРУЧНИКИ І
НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ ДЛЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ;
44 ПРАКТИЧНИХ ПОСІБНИКІВ І НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ;
ПОНАД 240 НАУКОВИХ СТАТЕЙ.
ORCID - <https://orcid.org/0000-0003-1421-0554>.
ЗАСНОВНИК І КЕРІВНИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ У СИСТЕМІ
ОСВІТИ УКРАЇНИ.

**КАБАНЦЕВА
АНАСТАСІЯ ВАЛЕРІЙВНА**

КАНДИДАТКА ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ЗАВДУВАЧКА
ВІДДІЛЕННЯ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, КЛІНІЧНИЙ ПСИХОЛОГ,
СЕРТИФІКОВАНИЙ КОНСУЛЬТАНТ В ПІДХОДАХ ПОЗИТУМ,
ЕМОР, УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМАМИ +.
АВТОРКА ПОНАД 200 НАУКОВИХ ТА НАВЧАЛЬНО-
МЕТОДИЧНИХ ДРУКОВАНИХ РОБІТ.
3 МОНОГРАФІЙ, 1 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК З
РЕКОМЕНДАЦІЄЮ МОН УКРАЇНИ, 1 НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК З
РЕКОМЕНДАЦІЄЮ МОН УКРАЇНИ, 1 ПІДРУЧНИК, 12 ПУБЛІКАЦІЙ
У ВИДАННЯХ ІЗ БАЗОЮ ЦИТУВАННЯ SCOPUS, 41 СТАТТЯ У
НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАННЯХ УКРАЇНИ, 5 СВДОЦТВ ПРО
АВТОРСЬКЕ ПРАВО НА ТВІР, 2 ПАТЕНТИ УКРАЇНИ НА КОРИСНУ
МОДЕЛЬ.
НАУКОВІ ІНТЕРЕСИ: ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я, КЛІНІЧНА
ПСИХОЛОГІЯ, ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА,
МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ І АБІЛІТАЦІЯ,
ПСИХОТЕРАПІЯ.

**О.А. ПАНЧЕНКО В.Г. ПАНОК
А.В. КАБАНЦЕВА**

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДИТИНИ

**МЕНТАЛЬНОМУ
ВИМІРІ**

У монографії представлено авторський погляд на стан інформаційної безпеки дитини в контексті сучасних суспільних процесів. Розглянуто роль інформації у психічному здоров'ї дитини, потреби дитини в інформаційній безпеці, особливості інформаційної безпеки дитини в турбулентному середовищі. Наведено розуміння поняття «інформаційний комфорт дитини» з детальною характеристикою його принципів. Висвітлено нове поняття «інформаційно-постраждала дитина», формати відновлення інформаційно-постраждалої дитини виключно з клінічними аспектами. Особлива увага приділена публічному управлінню в системі збереження психічного здоров'я дітей.

Книга розрахована на широке коло вчених та практиків, зокрема психологів, лікарів, управлінців, викладачів та студентів, а також читачів, які цікавляться проблематикою інформаційної безпеки дитини, зміцнення психічного здоров'я в умовах турбулентного часу.

УДК 159.9:616:004
DOI: 10.5281/zenodo.17399380

Рекомендовано до друку
Вченою радою Українського науково-методичного центру
практичної психології і соціальної роботи НАПН України
(протокол № 8 від 21.08.2025 р.), Вченою радою ДНП «Науково-
практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»
(протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Рецензенти:

Спірін О.М.	дійсний член (академік) НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Волосовець О.П.	член-кореспондент НАМН України, доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України
Найдьонова Л.А.	член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук
Піроженко Т.А.	член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор
Різун В.В.	доктор філологічних наук, професор

Панченко О.А., Панок В.Г., Кабанцева А.В.

Інформаційна безпека дитини у ментальному вимірі: монографія.
К.: КБІЦ. 2025. 248 с.
ISBN 978-617-697-178-8

У монографії представлено авторський погляд на стан інформаційної безпеки дитини у контексті сучасних суспільних процесів. Розглянуто роль інформації у психічному здоров'ї дитини, потреби дитини в інформаційній безпеці, особливості інформаційної безпеки дитини у турбулентному середовищі. Наведено розуміння поняття «інформаційний комфорт дитини» з детальною характеристикою його принципів. Охарактеризовано інформаційну соціалізацію в системі інформаційного комфорту та проаналізовано засоби масової комунікації як одного з факторів останнього. Розглянуто міжнародні нормативно-правові документи щодо забезпечення інформаційної безпеки дитини, особливостей державного управління та ювенальної юстиції в Україні. Висвітлено нове поняття «інформаційно-постраждала дитина», формати відновлення інформаційно-постраждалої дитини включно з клінічними аспектами. Особлива увага приділена публічному управлінню у системі збереження психічного здоров'я дітей.

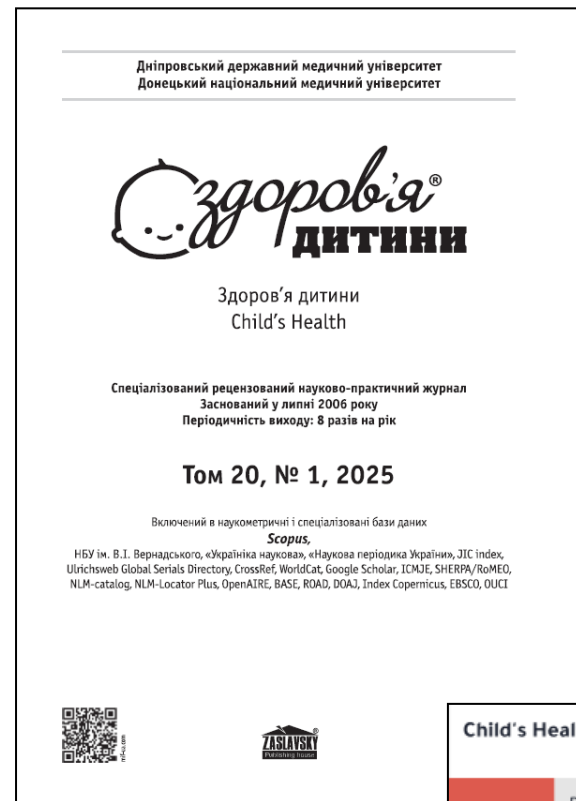
Книга розрахована на широке коло вчених та практиків, зокрема психологів, лікарів, управлінців, викладачів та студентів, а також читачів, які цікавляться проблематикою інформаційної безпеки дитини, зміцнення психічного здоров'я в умовах турбулентного часу.

УДК 159.9:616:004
DOI: 10.5281/zenodo.17399380
ISBN 978-617-697-178-8 © Панченко О.А., Панок В.Г., Кабанцева А.В.

Публікації в фахових виданнях МОН України, що індексуються у наукометричній базі Scopus та Web of Science (категорія A) – 4 статті

1. Мітюряєва-Корнійко І.О., Бурлака Є.А., Клець Т.Д., Панченко О.А., Кабанцева А.В., Терлецький Р.В. Можливості реабілітації психологічного стану дітей віком понад 10 років, хворих на гострі респіраторні захворювання, в умовах війни в Україні. *Здоров'я дитини*. 2025. Том 20. № 1. С. 34–45. DOI: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.20.1.2025.1787> **Scopus Q4**.
2. Кабанцева А., Панченко О., Сердюк І., Гур'янов В. Оцінювання порушення сну в підлітків в умовах воєнних дій. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2025. № 13. С. 619–638. DOI: <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-25> **Scopus Q4**.
3. Кабанцева А.В., Панченко О.А., Цапро Н.П., Сердюк І.А. Комплексна травма війни в підлітка: діагностика та відновлення (клінічний випадок). *Здоров'я дитини*. 2025. Том 20. № 6. С. 498-506. DOI: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.20.6.2025.1897> **Scopus Q4**.
4. Кабанцева А.В., Панченко О.А., Гур'янов В.Г., Сердюк І.А. Ризики розвитку тривожності у дітей та підлітків в соціально-стресових умовах війни. *Медичні перспективи*. 2025. Т. 30. № 4. С. 143-151. DOI: <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2025.4.348344> **Scopus Q4. Web of Science Q4**.

Мітюряєва-Корнійко І.О., Бурлака Є.А., Клець Т.Д., Панченко О.А.,
Кабанцева А.В., Терлецький Р.В. Можливості реабілітації психологічного
стану дітей віком понад 10 років, хворих на гострі респіраторні
захворювання, в умовах війни в Україні. **Здоров'я дитини.** 2025.
Том 20. № 1. С. 34–45.

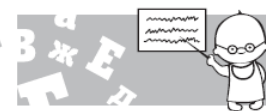
100

powered by scimagojr.com

Кабанцева А.В., Панченко О.А., Цапро Н.П., Сердюк І.А. Комплексна травма війни в підлітка: діагностика та відновлення (клінічний випадок). **Здоров'я дитини**. 2025. Том 20. № 6. С. 498-506.

Лікарю, що практикує / Practicing Physician

DOI: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.20.6.2025.1897>

Кабанцева А.В. , Панченко О.А. , Цапро Н.П. , Сердюк І.А.
ДНТ Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України. м. Київ, Україна

Комплексна травма війни в підлітка: діагностика та відновлення (клінічний випадок)

For citation: *Child's Health*. 2025;20(6):498-506 doi: 10.22141/2224-0551.20.6.2025.1897

Резюме. Актуальність. Стан здоров'я дитячого населення є важливим показником благополуччя суспільства і держави. Війни дії виступають потужним деструктивним фактором, створюють надзвичайно стресові умови, що суттєво шкодять фізичному та психічному здоров'ю дітей. Дитячий організм не має достатньої фізіологічних і психологічних ресурсів для опору тривалому стресу, а це призводить до значних психосоматичних порушень. Розуміння глибини цих порушень в організмі дітей і підлітків унаслідок пережитого стресу надає можливість проаналізувати комплексний вплив війни на конкретної дитини, так і на наступних поколінь. **Мета:** на прикладі клінічного випадку подати і проаналізувати фізичні, а також психічні осколки травми війни і на основі цього визначити основні підходи до медико-психологічної реабілітації. **Матеріали та методи.** Пацієнт А., 14 років, під час обстрілу отримав міжно-вибухову травму правої сідничної ділянки, а також став свідком загибелі батька і бабусі. Оптимальне відновлення фізичного, соматичного і психічного здоров'я підлітка здійснено за алгоритмом надання комплексної медико-психологічної клінічної реабілітації, що включала медичну, фізичну, психологічну, соціальну білки. **Результати.** Травма війни в подальшому клінічному випадку характеризується тривалим перебігом, оскільки потребує міжно-вибухову травму з острим комбінованим фізичним і психологічним стресом, а також супроводжується горюванням після загибелі рідних, що відбувається на фоні тривалого впливу інших зовнішніх деструктивних факторів. У результаті проведеного курсу комплексної медико-психологічної клінічної реабілітації в підлітка спостерігається позитивна динаміка щодо поліпшення психосоматичного (певне зменшення психосоматичного напруження — з 8 до 3 балів, поліпшення усвідомлення, посилення контролю над власним тілом і думками) і соматичного стану (підвищення рівня активності, нормалізація показників зношеності, калію, артеріального тиску і частоти серцевих скорочень). **Висновки.** Отже, травма війни потребує інтегрованого підходу до діагностики, лікування і реабілітації, що охоплює фізичні, медичні, психологічні, соціальні аспекти здоров'я пацієнта. Ефективна комплексна медико-психологічна клінічна реабілітація є важливою умовою відновлення здоров'я дітей, які зазнали тяжких стресових впливів війни. Проведення реабілітаційних заходів потребує сімейно-орієнтованого підходу з наданням необхідного обсягу реабілітаційної допомоги всім членам родини, які втратили рідних. **Ключові слова:** війна; діти; поранення; втрата рідних; стрес; клінічна психологія; медико-психологічна клінічна реабілітація

Вступ

Стан здоров'я дитячого населення є важливим показником благополуччя суспільства і держави. Війни дії є потужним деструктивним фактором впливу на психічне здоров'я [1]. Війни дії створюють надзвичайну ситуацію та позбавляють можливості задоволення

багатьох потреб дітей, навіть базові потреби не завжди можуть бути задоволені. Відповідно до модернізованої піраміди людських потреб А. Маслоу (1954), поданої проф. О. Панченко (2017), до таких потреб, зокрема, належать: доступ до їжі, води, тепла і безпеки [2]. Часто батьки разом з дітьми залишаються на територіях, де

© 2025. The Author. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.
Для цитування: Кабанцева А.В., Панченко О.А., Цапро Н.П., Сердюк І.А. Комплексна травма війни в підлітка: діагностика та відновлення (клінічний випадок). *Здоров'я дитини*. 2025;20(6):498-506. doi: 10.22141/2224-0551.20.6.2025.1897
Full list of authors information is available at the end of the article.

498

Child's Health, ISSN 2224-0551 (print), ISSN 2307-1168 (online)

Child's Health

Pediatrics, Perinatology and Child Health

best quartile

Q4

SJR 2023
0.11

powered by scimagojr.com

Кабанцева А.В., Панченко О.А., Гур'янов В.Г., Сердюк І.А. Ризики розвитку тривожності у дітей та підлітків в соціально-стресових умовах війни. *Медичні перспективи*. 2025. Т. 30. № 4. С. 143-151.

МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

УДК 159.922.7:616.89-008.44-036.3-07-053.2:355.01

<https://doi.org/10.26641/2307-0404.2025.4.348344>

А.В. Кабанцева^{1,2},
О.А. Панченко^{1,2},
В.Г. Гур'янов^{1,2},
І.А. Сердюк¹

РИЗИКИ РОЗВИТКУ ТРИВОЖНОСТІ В ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ У СОЦІАЛЬНО-СТРЕСОВИХ УМОВАХ ВІЙНИ

ДНП «Науково-практичний медичний реабілітаційно-діагностичний центр МОЗ України»¹
вул. Введенська, 17, Київ, 04071, Україна
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця²
вул. Гетмана Павла Скоропадського, 10, Київ, 01004, Україна
State Non-profit Enterprise "Scientific and Practical Medical Rehabilitation and Diagnostic Centre
of the Ministry of Health of Ukraine"¹
Vvedenska str., 17, Kyiv, 04071, Ukraine
Bohomolets National Medical University²
Getmana Pavla Skoropadskogo str., 10, Kyiv, 01004, Ukraine
e-mail: rdc@onp.mkr.net

Цитування: Медичні перспективи. 2025. Т. 30, № 4. С. 143-151
Cited: Medichni perspektivi. 2025;30(4):143-151

Ключові слова: психічне здоров'я, психо-емоційний стан, фактори тривожності, невротичні прояви, страхи, клінічна психологія
Key words: mental health, psycho-emotional state, anxiety factors, neurotic manifestations, fears, clinical psychology

Реферат. Ризики розвитку тривожності в дітей та підлітків у соціально-стресових умовах війни. Кабанцева А.В., Панченко О.А., Гур'янов В.Г., Сердюк І.А. Війна безумовно завжди створює соціально-стресові умови, завдає суттєвої шкоди психічному здоров'ю, зокрема посилює відчуття тривожності. Тому виявлення ризиків розвитку тривожності в дітей та підлітків допомагає ранньому втручанню та запобіганню негативним наслідкам, що сприятиме збереженню психічного здоров'я. Метою дослідження стало визначення основних потенційних факторів, що пов'язані з розвитком тривожності в дітей та підлітків, які проживають на території України в період ведення активних бойових дій. У дослідженні взяло участь 439 осіб, віком від 8 до 18 років, які пережили психотравматизувальну подію під час повномасштабного вторгнення в Україну. Демографічні змінні респондентів збиралися за допомогою «Анкету інтеграції дитини іхлісного віду». Для вимірювання рівня тривожності та інших проявів невротичного стану (зокрема порушення сну, вегетативних розладів, порушення поведінки, ознак депресії та астениї) застосовували методіку «Дитячий опитувальник невротизму» В. Седнева. Результати однофакторного регресійного аналізу продемонстрували, що основними чинниками, які збільшують ризик виникнення тривожності в дітей та підлітків, які зазнали гострого стресу під час війни, є: приналежність до жіночої статі, вік, відчуття дискомфорту в сім'ї, відсутність сприятливої моделі сімейних взаємин для наслідування, обмежене коло спілкування в школі, нерозуміння власних позитивних рис характеру, наявність сумнівець щодо негативних рис свого характеру. За результатами багаторфакторного аналізу незалежними факторами розвитку тривожності виявлено: жіночу стать, вік, відчуття дискомфорту в сім'ї, відсутність сприятливої моделі сімейних взаємин для наслідування, нерозуміння власних позитивних рис характеру, наявність сумнівець щодо негативних рис свого характеру, страх жасливих снів, страх тварин і казкових персонажів. Розроблено прогностичну модель, що дає змогу з достатньою точністю: чутливість (67,4%; 95% ДІ 56,7% – 77%) та специфічність (71%; 95% ДІ 66,3% – 75,4%) – оцінити ризик розвитку тривожності в дітей та підлітків. Це забезпечує раннє виявлення порушень та формування чіткого плану відновлювальних заходів, що обов'язково повинні включати сімейно-орієнтований підхід.

Abstract. Risks of anxiety development in children and adolescents under the social-stressful conditions of war. Kabanseva A.V., Panchenko O.A., Guryanov V.H., Serdyuk I.A. War certainly always creates socio-stressful conditions, causes significant damage to mental health and creates obstacles to the comprehensive development of children, one of which is anxiety. Therefore, identifying the risks of developing anxiety in children and adolescents will contribute to early intervention and prevention of negative consequences, the implementation of appropriate restorative measures to strengthen and preserve mental health. The aim of the study was to identify key factors associated with the development of anxiety in children and adolescents living in Ukraine during the period of active hostilities. The study involved 439 individuals aged 8 to 18 who experienced a traumatic event during the full-scale invasion in Ukraine. Demographic variables of respondents were collected using the "School-age Child Integration Questionnaire." To

ISSN 2307-0404

Медичні
Перспективи

Medicni Perspektivi

Q4

Medicine
(miscellaneous)

best quartile

SJR 2023
0.12

powered by scimagojr.com

Публікації в фахових виданнях МОН України (категорія В) – 7 статей

1. Панченко О.А., Кабанцева А.В. Забезпечення інформаційного здоров'я особистості у ракурсі нових практик кіберпсихології. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2024. Вип. 6. С. 112-116. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2024.6.18>
2. Панченко О.А., Панок В.Г., Кабанцева А.В., Шовальтер М., Фурман Ю. EMDR-терапія: від опрацювання травми війни до побудови метакогнітивних стратегій. *Освітньо-науковий простір*. 2025. Том 1. № 8 (1). С. 94-110. DOI: [https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.8\(1\)/1.2025.09](https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.8(1)/1.2025.09)
3. Панченко О.А., Панок В.Г., Науменко О.М., Кабанцева А.В., Сердюк І.А. Клінічна психологія: проблема стандартизації та сертифікації. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2025. Вип. 2. С. 37-45. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.2.6>
4. Панченко О.А., Кабанцева А.В., Сердюк І.А. Стрес в умовах воєнного стану та його наслідки для психічного здоров'я молоді. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2025. Вип. 3. С. 65-69. DOI: <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2025.3.11>
5. Панченко О.А. Людський фактор у концепції стійкого та сталого суспільного розвитку. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2025. № 55. С. 243-248. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v055.2025.36>
6. Панченко О.А., Антипенко І.В., Сердюк І.А., Кандаурова Т.В. Виклики перед системою публічного управління, що пов'язані із застосуванням штучного інтелекту. *Публічно-управлінські та цифрові практики*. 2025. С. 100-111. DOI: <https://doi.org/10.31673/2786-7412.2025.040708>
7. Кабанцева А.В., Панченко О.А. Технологія ранньої медико-психологічної реабілітації й абілітації дітей та підлітків, які зазнали стресу внаслідок воєнних дій. *Габітус*. 2025. Вип. 78. Том 1. С. 110-115. DOI: <https://doi.org/10.32782/hbts.78.1.18>

Розроблено практичні рекомендації:

ЧЕК-ЛИСТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО МІКРОКЛІМАТУ В СІМ'Ї

Під час тривалого стресу діти, підлітки та дорослі стають більш чутливими й уразливими. Сказані слова можуть мати надмірну емоційність, а мовчання може накопичувати нерозуміння, образи, обурення. Таким чином руйнується довіра між дітьми та батьками, збільшується емоційне віддалення, посилюється тривога й відчуття провини, підринається самооцінка та самосприйняття особистості.

Підтримка оптимального мікроклімату в сім'ї є психологічним ресурсом для подолання негативних наслідків стресу.

Задля створення сприятливої атмосфери в сім'ї, її членам доцільно дотримуватися наступних кроків оптимальної взаємодії:

1. **Запроваджувати відкриту та поважну комунікацію:** чесність, довіра та спільне обговорення різних питань, особливо якщо вони складні чи незрозумілі.
2. **Дотримуватися ненав'язливого конструктивного спілкування:** застосовувати спокійний тембр та інтонацію голосу, дотримуватися домовленостей, наводити дотичні факти й аргументи. Це надасть бесіді логічну обґрунтованість і послідовність.
3. **Формувати відповідальність та самостійність у дітей.** Помилки можливі, і має бути простір для спільного пошуку рішень батьків та дітей з метою їх виправлення.
4. **Створювати умови, щоб дитина відчувала контроль над ситуацією:** надавати право вибору з чітко зазначеної кількості альтернатив.
5. **Пояснювати причинно-наслідкові зв'язки словами доступними для віку дитини:** відмічати чому саме так відбулося, які альтернативи й наслідки наведених варіантів можуть бути.

Оптимальна взаємодія між членами сім'ї – через відкриту комунікацію, конструктивне спілкування, формування відповідальності та надання права вибору - створює умови для розвитку довіри, впевненості та психологічної стійкості. Сім'я стає простором безпеки й підтримки, що допомагає кожному її члену долати труднощі та зберігати внутрішню рівновагу.

Матеріал підготовлено в рамках НДР «Методологічні засади короткострокової реабілітації й абілітації дітей та підлітків, які зазнали гострого стресу під час війни» (номер держреєстрації - 0123U100337), керівник теми та автор розробки к.психол.наук. Анастасія КАБАНЦЕВА.

Задля попередження негативної атмосфери в сім'ї розроблено чек-лист забезпечення оптимального мікроклімату, що включає:

- ✓ відкриту та поважну комунікацію кожного із членів сім'ї;
- ✓ ненав'язливе конструктивне спілкування;
- ✓ формування відповідальності та самостійності;
- ✓ створення умов відчуття контролю над ситуацією;
- ✓ пояснення причинно-наслідкових зв'язків словами доступними до віку.

Виокремлено прояви порушення психологічної безпеки у дітей та підлітків:

Прояви порушення психологічної безпеки у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку внаслідок стресового впливу воєнних подій

Порушенням психологічної безпеки дитини є наявність певного переліку симптомів, а саме:

- ✓ агресивна поведінка;
- ✓ утом після навантаження, яке зовсім недавно його не стомлювало;
- ✓ гіперзбудження (дратівливість, спалахи гніву);
- ✓ гра зі статевими органами;
- ✓ замкнутість, плаксивість;
- ✓ знижений фон настрою, пригнічений стан;
- ✓ зниження інтересу до ігор, навчання, інших звичних занять;
- ✓ зниження маси тіла або початкові прояви симптомів ожиріння;
- ✓ зниження пам'яті та уваги;
- ✓ підвищена тривожність;
- ✓ порушення сну: безсоння, раптові нічні пробудження;
- ✓ стереотипні, монотонні рухи;
- ✓ страх контактів, прагнення самотності;
- ✓ тремтіння рук, сіпання плечей, гойдання головою;
- ✓ важке почуття провини або сорому.

Вищезазначені симптоми можуть проявлятися поодинокі або в комплексі, але слід зазначити, що наявність цих ознак може свідчити про те, що дитина перебуває в стані емоційного напруження тільки в тому випадку, якщо вони не спостерігалися раніше. При наявності тих чи інших симптомів, слід отримати консультацію професійного психолога.

Методологічні засади короткострокової реабілітації й абілітації дітей та підлітків, які зазнали гострого стресу під час війни» (термін виконання 2023-2025 рр., номер держреєстрації - 0123U100337), керівник теми к.психол.наук. Анастасія КАБАНЦЕВА

Прояви порушення психологічної безпеки у дітей підліткового та старшого підліткового віку внаслідок стресового впливу воєнних подій

Порушення психологічної безпеки у дітей підліткового та старшого підліткового віку полягає у зміні поведінки, емоційній нестабільності та зниженні довіри до світу дорослих. Це характеризується такими симптомами як-от:

- ✓ емоційна напруженість та скутість тіла;
- ✓ підвищена чутливість до звуків, новин чи нагадувань про стресові події;
- ✓ нічні кошмари, труднощі зі сном (складне засинання, висока чутливість сну, відчуття втоми після пробудження);
- ✓ агресивність та імпульсивність (різка зміна настрою);
- ✓ конфлікти з однолітками та дорослими;
- ✓ уникнення спілкування, відчуття себе «чужим»;
- ✓ втрата друзів, розрив звичних соціальних зв'язків;
- ✓ зниження навчальної успішності;
- ✓ труднощі з увагою, пам'яттю, небажання вчитися;
- ✓ відчуття безсенсовності майбутнього;
- ✓ нав'язливі спогади, уникання ситуацій, що нагадують про стресові події;
- ✓ прагнення незалежності, але водночас вразливість до травм;
- ✓ вживання алкоголю, тютюну, психоактивних речовин;
- ✓ здійснення експериментів, що загрожують життю.

Вищезазначені прояви відрізняються залежно від віку, але спільним є підриз базового відчуття довіри й захищеності, що критично впливає на формування особистості. Окреслені симптоми можуть проявлятися поодинокі або в комплексі, але слід зазначити, що наявність цих ознак може свідчити про те, що дитина перебуває в стані психологічної небезпеки тільки в тому випадку, якщо вони не спостерігалися раніше. При наявності тих чи інших симптомів, слід отримати консультацію професійного психолога.

Методологічні засади короткострокової реабілітації й абілітації дітей та підлітків, які зазнали гострого стресу під час війни» (термін виконання 2023-2025 рр., номер держреєстрації - 0123U100337), керівник теми к.психол.наук. Анастасія КАБАНЦЕВА

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!